KÍRTANY A MANTRY

Gajátrí mantra

Vybráno ze Satsangů 27.8.1993, 17.2.2004 a 16.2.2006

Óm Šrí Paramátmane Namaha

***Otázka**: Mohl byste nám něco říci o Gajátrí mantře?*

Je to veliká mantra pocházející z védské tradice. Její výklady se mohou lišit, ale všechny směřují ke stejnému významu. Gajátrí mantra obsahuje i hlubší aspekty, jimiž není možné se nyní zabývat.

Než začnu mluvit o Gajátrí mantře, přiblížím nejprve pojem mantra. Mantra je skupina slov nebo zvuků, které pomáhají při osvobozování z otroctví. Co je naším otroctvím? Otroctví si způsobujeme hromaděním mnoha vtisků (dojmů) během tohoto a předchozích životů. Všechny naše činy i touhy v nás zanechávají stopy a náš život je tak podmiňován minulostí. Mysl pracuje buď v minulosti nebo v budoucnosti. Přemýšlí o věcech, které se udály, anebo touží po něčem v budoucnosti. Naše minulost nás spoutává, stejně tak jako nás zotročují přání týkající se budoucnosti. Pokud dojde k osvobození, stane se to v přítomnosti. Mantra je skupina mocných slov, která obsahují sílu, aby očistila naše vnitřní já ode všech tužeb a tendencí.

Komplexní výklad významu této známé mantry by vyžadoval mnoho času. Existují knihy zabývající se pouze významem Gajátrí mantry. Zaměřím se jen na podstatné věci.

Mantra v sanskrtu zní:

"Óm Bhur Bhuvah Svah
Tat Savitur Varenyjam
Bhargo Devasja Dhímahi
Dhijo Jo Nah Prachodaját Óm"

Jeden z možných překladů zní: „Rozjímejme o nejdokonalejším božském Světle s nadějí, že bude inspirovat naše vidění věcí."

Gajátrí mantra začíná Óm tak, jako začínají téměř všechny mantry. Óm je základní zvuk, z něhož pochází existence celého vesmíru. Podle dávné indické tradice povstal celý projevený vesmír z Óm. Je velmi zajímavé, že i moderní vědci došli k závěru, že počátkem vesmíru byl takzvaný Velký třesk. Nejsou schopni přesně říci, co bylo předtím, ale domnívají se, že to byl zvuk Velkého třesku. Všichni vědci připouštějí, že tento vesmír není ve své podstatě ničím jiným než energií. V moderní fyzice se rovněž ztrácí rozdíl mezi pevnou látkou a kapalinou. Podle Einsteina neexistuje rozdíl mezi hmotou a energií a energie se může vždy přeměnit na hmotu a naopak. Zvuk je také energie a prvním zvukem bylo Óm.

Jogíni, kteří pronikli do hlouby svého nitra, popisují, jak slyší zvuk Óm z centra svého pupku. Je zajímavé sledovat, jak jsou různé formy tohoto zvuku užívány ve

všech náboženstvích - pouze s malými odchylkami. Jako příklad si můžeme vzít: „Ámen“.

“Bhur Bhuvah Svah“ - tři slova obsahující stejnou věčnou energii jako Óm, ale jsou zde použita ve formě přídavných jmen, která představují různé významy. Tato tři slova obecně řečeno reprezentují sílu.

Slova lze rozdílně interpretovat, protože v sanskrtu má jedno slovo několik významů. Zdá se mi osobně nejlepší vykládat slova první části mantry následujícím způsobem. *“Bhur“* znamená Existenci. *“Bhuvah“* je Vědomí či Poznání. *Svah* znamená Blaho. Překlad tedy zní: Bůh, který je Existencí, Vědomím a Blažeností.

“Tat“ znamená který. *“Savitur“* označuje slunce, nádheru či světlo. Nemyslí se tím jen naše slunce, ale Slunce všech sluncí, největší Světlo – tedy znovu Bůh. *“Varenyjam“* znamená to, co bychom měli mít - co stojí za to přijmout.

Všichni víme, že život na této planetě je zcela závislý na Slunci. Vědci tvrdí, že naše země byla původně částí Slunce a kdyby nebylo jeho světla, nebyl by na Zemi život. Světlo uvnitř je nazýváno moudrostí a o světle vně se praví, že rozptyluje tmu. Překlad by tedy mohl znít: „Tato velkolepá síla Óm, která všechny udržuje, která je úžasná a dává všem sílu“ nebo „Nechť tato veliká síla září jako Slunce, ať svítí s jasností (výjimečností) Slunce”. Sanskrtská přídavná jména mohou znamenat mnoho různých kvalit. Slovo *“Varenyjam“* vyzývá k tomu, že tato síla si zaslouží, abychom se jí snažili přiblížit.

“Bhargo“ označuje nádheru a jas. Je obtížné některá sanskrtská slova přeložit. *“Devasja“* znamená něco pocházející od Boha. *“Dhímahi“* vybízí: “Meditujme o tom”. Někteří světci tvrdí, že Gajátrí mantra není určena k opakování, ale k meditaci. Dohromady lze tento úsek mantry přeložit jako: „Meditujme o nádheře a jasu Boha, který je jako Slunce.“

“Dhijo Jo Nah Prachodaját.“ *“Dhijo“* bývá někdy překládáno jako budhi, rozlišovací schopnost neboli vyšší intelekt. Mantra poukazuje na to, co považujeme ve své existenci za nejhodnotnější. *“Nah“* znamená my. Dohromady tato část mantry znamená, že se k Němu modlíme, aby pročistil a projasnil náš intelekt. Aby On prozářil rozlišovací schopnost, která je v lidském životě tolik důležitá. Tato poslední část Gajátrí mantry je její podstatou a základem prosby v mantře obsažené: „Nechť tato veliká Síla pročistí naše mysli.“ Šťastným se stane ten, jehož mysl je pročištěna.

Předkládám vám pouze podstatu této veliké mantry skrývající v sobě hluboké významy. Přeložit ji lze i jako modlitbu k Všemohoucí Síle: „Skvěješ se a záříš: učiň i mne skvoucím a zářícím.“ Být šťastní a zářiví, to si přejí všechny lidské bytosti, jde o univerzální mantru.

V této mantře je tedy obsažena prosba o pročištění. Modlíme se, aby Bůh vyjasnil naši mysl tak, abychom mohli naplnit účel života. Ve zkratce řečeno je v Gajátrí mantře použito několik přívlastků pro Boha, které naznačují Jeho kvality. Dále pak následuje prosba, aby osvítil a pročistil naši mysl.

Nejsem vyznavačem rituálního pojetí, které bývá někdy s prováděním mantry spojeno. Občas mluvím o významu určitých rituálů, ale je třeba rozlišovat. Některé rituály mohou pomáhat v hledání duchovnosti. Měly by ale sloužit jako prostředek k přiblížení se duchovním cílům, jinak se v nich ztratíte.

Protože jste se na mantru ptali, rozhodl jsem se vám k ní něco povědět. Není nic špatného na tom snažit se věcem porozumět. Důležitější však je, zda v sobě máte lásku. O to skutečně jde. K realizaci Boha není zapotřebí znalostí a učenosti. Nikdo

nemůže duchovně prozřít prostřednictvím svého vzdělání či inteligence. Naopak je zapotřebí jednoduchosti, přímočarosti a opravdovosti. Buďte prostí a milujte. Všechny mantry mají svou roli a hodnotu. Podle jednoho velkého svatého je však nejvyšší mantrou toto:

„Ó, Pane, patřím Tobě a Ty mě.“ Lze si také říkat: „Ó, Pane, i když nevím, kdo jsi, kde jsi a jak to všechno je, vím, že jsi. Cítím to. Jsi a já jsem Tvůj a Ty jsi můj.“

Tady již není třeba nic dodávat. Taková modlitba má větší hodnotu než všechny mantry. „Jsem Tvůj a Ty jsi můj. Všechno je v pořádku.“

Znovu tedy shrnu obsah Gajátrí mantry. Óm je nejvyšší pojmenování, vyjádření Boha, který je Existencí, Vědomím i Blahem. Modlíme se k tomuto věčnému Světlu zářícímu jako Slunce, jehož nádhera je to nejdrahocennější, co můžeme v životě mít, a na jehož jas bychom měli meditovat tak, aby se naše mysl vyjasnila a pročistila. Takto se v Gajátrí mantře modlíme.

.....